

VASILE CIUREA

La 7 octombrie 1973 a murit la Fălticeni (județul Suceava) nouăgenarul Vasile Ciurea, reprezentant din seria veche a muzeologilor din nordul Moldovei. În lucrarea despre Muzeul Fălticenilor, Vasile Ciurea scria „După ce-mi luasem licența în științele naturale la Universitatea din Iași, în octombrie 1907, am fost numit profesor la liceul Anastasie Bașotă din Pomirla (județul Dorohoi) în ianuarie 1908 și unde am funcționat pînă în iunie același an. Toamna am primit numirea pentru liceul din Bacău, unde am stat ca profesor timp de trei ani, pînă în ianuarie 1911. Oricît de bine m-am simțit în mijlocul colegilor și prietenilor ce-i aveam pe atunci, ceea ce m-ar fi îndemnat să rămîn și mai departe în acel oraș mare și frumos, totuși legătura sufletească de țîrgul meu nata! Fălticeni, cu casa părintească din el, cu maică-mea bătrînă și slabă — care m-avea numai pe mine — a fost mai puternică decît toate ispitele și măguliile omenești.

În ianuarie 1911 profesorul Vasile Ciurea se stabilește la Fălticeni, avînd catedră la liceul „Nicu Gane“. În acest oraș cu vechi tradiții culturale, harnicul profesor muncește mult. După cum mărturisea în 1934, „Am început, fie însoțit de elevii gimnaziului, să colind dealurile și văile, să cercetez malurile și fundul piralelor din megieșia țîrgului și întotdeauna mă întorceam cu rezultate multumitoare din micile explorări făcute. De la elevii claselor III și IV, ce-i știam cam de pe unde sînt, am început a le cere, după oarecare îndrumări făcute, ca după vacanța cea mare, fiecare să-mi aducă felurile de pămînt, scoici de prin partea locului. Și în adevăr prea puțini erau dintre acei care se întorceau toamna fără a aduce mici colecțiuni, făcute din pădurea și pămîntul împrejurimilor satului“.

În 1914 s-au înființat la Fălticeni clasele V și VI ale școlii pedagogice. Elevii acestor clase au adus profesorului lor materiale.

Ajutat de fostul său profesor Ioan Simionescu de la Universitatea din Iași, V. Ciurea face călătorii prin Dobrogea, de unde se întoarce cu multe fosile, dintre care unele au fost determinate de Gh. Macovei, fost membru al Academiei. A adunat și obiecte vechi (o cămașă de zale la Gura Arinilor, etc). În gara Pașcani, profesorul Ioan Simionescu, fost membru al Academiei, spune amical: „Dragă Ciurea, ce bine ar fi să te poți hotărî la înjghebarea unui muzeu re-

gional". L-a mai sfătuit să ceară ajutorul lui Artur Gorovei fost membru de onoare al Academiei, care locuia la Fălticeni. Vasile Ciurea a vizitat muzeul din Tg. Jiu, înființat de V. Rola Piekarski, Alexandru Ștefulescu, Aurel Diaconovici și Iuliu Moisil. Reîntors la Fălticeni a făcut apel la intelectuali să contribuie la înființarea unui muzeu. Comitetul de inițiativă era format din Arthur Gorovei, Diaconovici și Vasile Ciurea. Obiectele au fost adunate la vechiul gimnaziu. Comisiunea Monumentelor Istorice la 27 iunie 1915, cu ordinul nr. 226 aprobă înființarea muzeului din Fălticeni.

La 22 iunie 1930 a fost inaugurat noul local al Muzeului din Fălticeni. În actul comemorativ se spune că „Acest muzeu s-a înființat din inițiativă particulară în anul 1914 recunoscut prin lege ca persoană juridică în anul 1919 și avînd în comitet pe D-nii avocat Artur Gorovei, căpitan V. Vîrnav și profesor Vasile Ciurea, întemeietorul Muzeului și directorul lui de astăzi”.

Muzeul din Fălticeni s-a îmbogățit prin munca zi cu zi a harnicului director, care a știut să atragă un număr mare de intelectuali. În 1934 Muzeul avea 360 documente a familiei Millo (1529—1869), o colecție de documente începînd cu uricul din 16 februarie 1424 de la Alexandru cel Bun și uricul din 12 septembrie 1468 al lui Ștefan cel Mare. Dintre cărțile vechi amintim Biblia din 1688 tipărită cu cheltuiala lui Șerban Cantacuzino. La Fălticeni se păstrează pietrele cu inscripții runice găsite în 1932 la Bunești (nu departe de Fălticeni) în legătură cu care s-a scris o întreagă literatură arheologică, în țară și în străinătate. Ioan Banu a făcut la 27 februarie 1931 o comunicare la Academia intitulată Inscripții în limba gotică și în caractere runice descoperite la Fălticeni”. A. Van Gennep le comentează în „Mercure de France”, nr. 782, tomul 226, 13 martie 1931. O amplă analiză în *Arta și Arheologia*, 1933, p. 40—42. Mai există obiecte în legătură cu Cuza Vodă. Să amintim și colecțiile de numismatică, zoologie etc. Vasile Ciurea a muncit pentru progresele acestui muzeu pînă la pensionare și chiar după aceea a sprijinit pe cei care i-au continuat rodnică activitate.

Din seria scrierilor acestui muzeograf amintim :

1) *Călduza județului Fălticeni cu 35 ilustrații*, Fălticeni, Tip. Saidan, 1924, 68 p., Biblioteca excursionsiștilor.

2) *Expunerea situației și activitatea desfășurată în județul Baia de la noiembrie 1933 — februarie 1935 prezentată consiliului județean în sesiunea ordinară de la martie 1935*, Fălticeni, Tip. Saidan, 1935, 110 p.

3) *Muzeul Fălticenilor. Două decenii de muncă, 1914—1934. Istoricul și activitatea lui*, Fălticeni, 1934, 127 p.

4) *Preistoria Viața omului primitiv în vechiul ținut al Sucevei, Baia de azi*, București, 1931, 32 p.

5) *Vechiul ținut al Sucevei*, București, Cartea Românească, 31 p. (Cunoștințe folosite, Seria C. Din lumea largă, Nr. 29).

6) *Geografia județului Baia pentru clasa 2 primară*, Botoșani, Tip. Munca, 1937, 50 p.

Prof. IOSIF E. NAGHIU

Nr. coli tipar 26,75 + 3 planșe

Tiparul executat la Întreprinderea poligrafică Iași, Str. Vasile Alecsandri nr. 6,
sub cd. nr. 90

Republica Socialistă România